

Upośledzenie Umysłowe

Termin "upośledzenie umysłowe" jest często mylnie rozumiany i przez to może stać się nieprecyzyjnym. Wielu ludzi uważa, że upośledzenie umysłowe oznacza tak niski iloraz inteligencji, że dana osoba w ogóle nie jest w stanie się uczyć i być samodzielną w jakimkolwiek zakresie. Osoba, w przypadku której postawiono diagnozę upośledzenia umysłowego, istotnie ma niski iloraz inteligencji i znaczne trudności adaptacyjne w codziennym życiu. Pomimo tego wiele opóźnionych w rozwoju umysłowym dzieci potrafi się dużo nauczyć i po osiągnięciu dorosłego wieku prowadzić częściowo niezależne życie. Najważniejsze jednak jest to, że **opóźnienie w rozwoju umysłowym nie pozbawia jednostki zdolności do cieszenia się życiem.**

W przeszłości, gdy stwierdzano znaczny stopień upośledzenia umysłowego, doradzano zwykle rodzicom, by oddali dziecko do odpowiedniego zakładu opiekuńczo-leczniczego. Dzisiaj pogląd w tej sprawie jest inny. **Zaleca się obecnie, by dzieci upośledzone umysłowo pozostawały w rodzinach i brały możliwie pełny udział w ich codziennym życiu.** Mają one prawnie zagwarantowane prawo do nauki, jak i pozostałe prawa socjalne.

Upośledzeniu w rozwoju umysłowym mogą towarzyszyć jeszcze inne problemy o podłożu fizycznym i psychicznym. Dziecko może mieć dodatkowo upośledzoną zdolność widzenia, słyszenia i mówienia. Wszystko to składa się na ogólne obniżenie jego możliwości rozwojowych i losowych.

Niezbędne jest, aby upośledzone dziecko przeszło kompleksowe badania w celu ustalenia, jakie są jego obciążenia, ale także, jakie ma mocne strony, które zwiększają jego szanse. Tak wszechstronnych badań nie jest w stanie przeprowadzić jeden specjalista. Pediatra zbada dziecko od strony ogólnomedycznej, ale wskazane jest także uzyskanie oceny neurologa, psychologa, psychiatry, pedagoga, logopedy, otolaryngologa, okulisty, fizykoterapeuty. Koordynowaniem tych badań zajmuje się zwykle pediatra lub psychiatra dziecięco-młodzieżowy.

Pediatra lub psychiatra, pod którego opieką jest dziecko, zleca potrzebne badania i konsultacje u innych specjalistów, zbiera i analizuje wyniki, wreszcie wspólnie z rodzicami i szkołą ustala **kompleksowy program leczenia i edukacji.**

Na postępy dziecka w rozwoju umysłowym negatywnie wpływają zaburzenia afektywne (emocjonalne) i zaburzenia zachowania, które często występują u upośledzonego umysłowo dziecka. Większość opóźnionych dzieci zdaje sobie sprawę z faktu pozostawania w tyle za rówieśnikami. U niektórych ta świadomość wywołuje frustrację, zamknięcie się w sobie, stały niepokój lub prowokuje do "złych" zachowań w celu zwrócenia na siebie uwagi innych dzieci lub dorosłych. U nastolatków i osób pełnoletnich może się rozwinąć depresja. O możliwości wystąpienia depresji trzeba zawsze pamiętać, a ponieważ osoby opóźnione w rozwoju umysłowym mają ograniczone umiejętności językowe i nie potrafią mówić o swoich uczuciach, należy zwracać uwagę na ewentualne pojawienie się problemów wychowawczych, zaburzeń jedzenia i snu, co może sygnalizować depresję.

Wczesne wykrycie zaburzeń psychicznych u opóźnionych w rozwoju umysłowym dzieci oznacza **wczesne podjęcia leczenia.** Wbrew powszechnemu mniemaniu leczenie farmakologiczne nie jest tu jedynym sposobem postępowania, bowiem w większości przypadków efekty przynoszą również inne formy leczenia znane w psychiatrii.

Okresowe konsultacje psychiatryczne pomagają i dziecku, i całej rodzinie sprecyzować, jakie mogą być w danym przypadku oczekiwania i jakie są ograniczenia, jak zwiększyć wspólne szanse i jak je wykorzystywać, jak radzić sobie z nieuniknionymi stresami.